

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ

для студентів

спеціальності

014 Середня освіта

освітньо-професійної програми

Фізична культура

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

Київ-2023

Розробник: Чиж Олександра Федорівна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Чиж Олександра Федорівна

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від « 15 » чудня 20 22 року № 5

Голова циклової комісії АД Альона ДОЦЕНКО

Робочу програму перевірено

« ____ » _____ 2023 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи О.Тарас Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи ЯК Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 2023/2024 н.р. АД (Доценка АД), «30» серпня 2023р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4 /120	
Курс	1	2
Семестр	2	3
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	3
Обсяг кредитів	1	3
Обсяг годин, в тому числі:	30	90
Аудиторні	14	42
Модульний контроль	2	6
Самостійна робота	14	42
Форма семестрового контролю	-	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – розвиток наукового психологічного мислення студентів; формування компетентностей, знань та уявлень про розвиток психіки та свідомості, про психічні процеси та індивідуально-психологічні властивості особистості, про особливості поведінки особистості у діяльності та спілкуванні.

Основними завдання курсу є:

- вивчення основних понять та закономірностей розвитку психіки людини з позицій системного підходу в психології;
- оволодіння навичками осмислення й трактування психологія як науки;
- ознайомлення з основними методами психологічних досліджень та механізмами формування психічних процесів, станів, властивостей людини.

Дисципліна «Психологія», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними, спеціальними та предметними компетентностями:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності		
ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
ЗК 5	Здатність до міжособистісної взаємодії	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
ЗК 6	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
ЗК 7	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
Спеціальні компетентності		
СК 1	Здатність враховувати в освітньому процесі	Модуль 1: 1-4

	вікові особливості учнів	Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
СК 3	Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
СК 6	Здатність до формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
СК 7	Здатність до спілкування з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою педагогічного супроводу.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
СК 8	Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня відповідно до його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
СК 10	Здатність до організації процесу навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
СК 13	Здатність розвивати мовно-комунікативну компетентність учнів	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
СК 15	Здатність до попередження булінгу та протидії різним проявам насильства	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
СК 18	Здатність дбайливо ставитися до здоров'я учнів	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
Предметні компетентності		
	Уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність розрізняти та аналізувати психічні явища	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4

	Уміння визначати індивідуально-психологічні особливості особистості	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність будувати міжособистісні стосунки в колективі та діяльності	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність формувати в собі позитивні риси особистості та поведінки	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Здатність використовувати набутті знання для ефективного менеджменту	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4
	Вміння враховувати особливості природженої організації нервової системи в практичній діяльності та у спілкуванні з іншими	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-7 Модуль 3: 1-5 Модуль 4: 1-4

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- РН 2.** Застосовувати ефективні моделі міжособистісної комунікації як в професійній діяльності, так і поза її межами.
- РН 3.** Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.
- РН 4.** Враховувати вікові особливості учнів в освітньому процесі для забезпечення його ефективності.
- РН 8.** Сприяти формуванню мотивації учнів до навчання.
- РН 9.** Використовувати ефективні форми, засоби і стратегії комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями.
- РН 11.** Застосовувати інновації у професійній діяльності.
- РН 12.** Оцінювати власну педагогічну діяльність відповідно до визначених критеріїв.
- РН 13.** Формувати в учнів здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії.
- РН 15.** Застосовувати основні стратегії поведінки щодо попередження булінгу та протидії різним проявам насильства.
- РН 18.** Формувати здатність дбайливо ставитися до здоров'я учнів та власного здоров'я в процесі освітньої діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						
	усього	лекції	сем.	практ.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Вступ до психології							
Тема 1. Психологія пізнання й навчання	7	2	2				3
Тема 2. Психологія творчості	8	2		2			4
Тема 3. Психологія особистості	7	2	2				3
Тема 4. Емоційно-почуттєвий світ людини	6	2					4
Модульний контроль	2						
Разом*	30	8	4	2			14
Разом за 2 семестр	30	8	4	2			14
Змістовий модуль 2. Психологія як наука. Пізнавальні психічні процеси							
Тема 1. Предмет психології. Методи психології.	5	2					3
Тема 2. Розвиток психіки і свідомість.	7	2	2				3
Тема 3. Відчуття і сприймання.	5	2					3
Тема 4. Увага.	5	2					3
Тема 5. Пам'ять.	5	2					3
Тема 6. Мислення і мовлення	7	2	2				3
Тема 7. Уява	7	2		2			3
Модульний контроль	2						
Разом *	43	14	4	2	-	-	21
Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера та індивідуально психологічні властивості особистості.							
Тема 1. Емоції та почуття. Воля.	5	2					3
Тема 3. Темперамент. Характер	7	2		2			3
Тема 5. Здібності.	7	2	2				3
Модульний контроль	2						
Разом *	21	6	2	2	-	-	9
Змістовий модуль 4. Особистість в діяльності і спілкуванні							
Тема 1 Особистість. Самосвідомість	5	2					3
Тема 2 Діяльність	5	2					3
Тема 3 Спілкування	7	2	2				3
Тема 4 Міжособистісні відносини в групах	7	2		2			3
Модульний контроль	2						
Разом *	26	8	2	2	-	-	12
Разом за 3 семестр	90	28	8	6			42
Усього годин	120	36	12	8	-	-	56

* з урахуванням модульного контролю

5. Програма навчальної дисципліни ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Психологія пізнання й навчання

Що вивчає «Психологія»? Як Я пізнаю світ? Основні психічні процеси. Пам'ять як психічний процес. Прийоми мнемотехніки. Увага та її властивості.

Засоби розвитку уважності. Мислення. Розвиток здатності до аналізу, синтезу, абстрагування, суджень, висновків, гіпотез. Навчально-пізнавальні й академічні здібності.

Ключові поняття. *Психологія, пам'ять, мислення, здібності, синтез, аналіз, увага.*

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 2, 5

Семінарське заняття 1. Психологія пізнання й навчання.

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 2, 5

Тема 2. Психологія творчості.

Творчі здібності. Креативність. Обдарованість. Методи пошуку нового. Поняття про методи розвитку творчого мислення: мозковий штурм, метод гірлянд асоціацій, синтетика, методи теорії розв'язування винахідницьких задач (ТРВЗ).

Ключові поняття. *Творчість, креативність, асоціації, обдарованість, талант.*

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 2, 5

Практичне заняття 1. Психологія творчості.

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 2, 5

Тема 3. Психологія особистості

Вміння адекватно оцінювати себе Сильні та слабкі властивості моєї натури. Аналіз власних вчинків як засіб самосхвалення та самокритики, визначення перспектив самовдосконалення. Переживання власної гідності. Я в своїх очах та очима інших людей.

Ключові поняття. *Особистість, темперамент, риси характеру, самостійність й залежність, самооцінка.*

Основна література: 1, 2, 4.

Додаткова література: 1, 3, 5

Семінарське заняття 2. Психологія особистості.

Основна література: 1, 2, 4.

Додаткова література: 1, 3, 5

Тема 4. Емоційно-почуттєвий світ людини

Емоції і почуття. Види емоційних станів. Агресивність. Переляк. Стрес. Байдужість. Доброзичливість. Альтернативи гніву, стресу, соціальному страху. Поняття про конфлікт. Види й типи конфліктів. Карта конфлікту. Виникнення і протікання конфліктів. Моделі поведінки у конфлікті.

Ключові поняття. *Емоції й почуття, воля, конфлікти, моделі поведінки, агресивність, стрес, доброзичливість.*

Основна література: 1,2, 4.

Додаткова література: 1, 3, 5

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА. ПІЗНАВАЛЬНІ ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ

Тема 1. Предмет психології. Методи психології.

Психологія як наука. Огляд історії виникнення та становлення психології. Предмет та завдання психології на сучасному етапі розвитку суспільства. Поняття про побутову та наукову психологію. Сучасна система психологічних знань. Поняття про психіку, її функції та структура.

Поняття про психологічне дослідження. Класифікація методів психології.

Ключові поняття. *Психологія, психіка, механізми психіки, психічні явища, психічна активність, психічні властивості, психічні процеси, психічне відображення, методи психології, спостереження, експеримент, опитування, тести.*

Основна література: 1,2, 3.

Додаткова література: 1,2,5,6

Тема 2. Розвиток психіки і свідомість.

Свідомість як вищий рівень розвитку психіки. Розвиток та виникнення людської психіки. Свідомість та самосвідомість, їх визначення, умови формування та роль у психічному житті людини.

Ключові поняття. *Подразливість, чуттєвість, тропізм, інстинкт, інтелектуальна поведінка, свідомо діяльність, свідомість, самосвідомість.*

Семінарське заняття 3. Розвиток психіки і свідомості

Основна література: 1,2, 3.

Додаткова література: 1,2,5,6

Тема 3. Відчуття і сприймання

Поняття про відчуття як основу всіх інших психічних процесів. Фізіологічне підґрунтя відчуттів. Класифікація і різновиди відчуттів. Основні властивості відчуттів (пороги чутливості, адаптація, взаємодія відчуттів, сенсibilізація). Роль відчуттів у навчальній діяльності дітей та професійній діяльності дорослих.

Поняття про сприймання. Порівняльна характеристика психічних процесів відчуття та сприймання. Функції сприймання. Зв'язок сприймання з іншими психічними процесами. Властивості сприймання.

Специфічні види сприймання: сприймання простору, часу, руху, соціальне сприймання (людини людиною). Ілюзії, що при цьому мають місце. Вікові та індивідуальні особливості сприймань.

Ключові поняття. *Відчуття, органи відчуттів, контактні відчуття, адаптація, сенсibilізація, синтезія, поріг відчуттів. Сприймання, предметність, структурність, осмисленість, цілісність, константність, вибірковість, ілюзії, апперцепція, сприймання простору, сприймання часу, сприймання руху.*

Основна література: 1,2, 3.

Додаткова література: 1,4,5

Тема 4. Увага.

Поняття про увагу та її значення в діяльності людини. Фізіологічні основи уваги. Види уваги та їх характеристика. Властивості уваги. Теорії уваги. Індивідуальні особливості уваги. Розлади уваги. Розвиток уваги у дітей і дорослих.

Ключові поняття. *Увага, мимовільна увага, довільна увага, після довільна увага, стійкість уваги, нестійкість уваги, переключення уваги, концентрація уваги, розподіл уваги, об'єм уваги, інтенсивність уваги, спрямованість уваги, активність уваги, форми уваги, уважність, неуважність.*

Основна література: 1, 3, 4..

Додаткова література: 2,3,5

Тема 5. Пам'ять

Поняття про пам'ять та її основні функції. Фізіологічні основи пам'яті. Теорії пам'яті. Процеси пам'яті: запам'ятовування, збереження, відтворення, забування. Види пам'яті. Ефективні прийоми запам'ятовування та боротьба з забуванням. Індивідуальні особливості пам'яті.

Значення пам'яті для діяльності та спілкування, сприймання людиною світу в цілому. Виховання та самовиховання пам'яті в різні вікові періоди.

Ключові поняття. *Пам'ять, запам'ятовування, збереження, забування, відтворення, впізнавання, згадування, пригадування, спогади, короткочасна пам'ять, довгочасна пам'ять, оперативна пам'ять, довільне запам'ятовування, мимовільне запам'ятовування, смислове запам'ятовування, механічне запам'ятовування, мнемотехніка.*

Основна література: 1,2, 3.

Додаткова література: 1,3,5

Тема 6. Мислення і мовлення.

Поняття про мислення як вищу форму пізнавальної діяльності. Соціальна природа та фізіологічні основи мислення. Теорії мислення.

Функції мислення. Логічні форми мислення як продукти мисленнєвого процесу. Види мислення: понятійне, образне, наочно-образне, наочно-дійове. Індукція та дедукція. Різновиди мислення, їх місце в різних видах людської діяльності. Зв'язок мислення та мови. Індивідуальні особливості мислення, групове вирішення задач. Індивідуальні якості інтелекту.

Ключові поняття. *Мислення, аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення, конкретизація, класифікація, систематизація, судження, умовиводи, поняття, проблемна ситуація, задача, гіпотеза, наочно-дійове мислення, наочно-образне мислення, словесно-логічне мислення.*

Основна література: 1, 2, 3, 5.

Додаткова література: 1, 4, 6

Семінарське заняття 4. Мислення і мовлення.

Основна література: 1, 2, 3, 5.

Додаткова література: 1, 4, 6

Тема 7. Уява.

Поняття про уяву. Соціальна природа уяви. Фізіологічні основи процесів уяви. Процес створення образів уяви. Види уяви. Мрія. Роль уяви в ігровій діяльності дитини і творчій діяльності дорослого. Розлади уяви.

Індивідуальні відмінності уяви. Прийоми створення образів уяви та їх характеристика.

Ключові поняття. *Уява, довільна та мимовільна уява, репродуктивна та творча уява, мрія, доповнення, аглютинація, гіперболізація, акцентування, схематизація, типізація.*

Основна література: 1, 3, 5.

Додаткова література 2, 3, 5

Практичне заняття 2. Дослідження пізнавальних психічних процесів.

Основна література: 1, 3, 5.

Додаткова література 2, 3, 5

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВА СФЕРА ТА ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Тема 1. Емоції та почуття. Воля

Поняття про емоції та почуття. Фізіологічне підґрунтя емоцій і почуттів. Основні теорії, які пояснюють механізми виникнення емоцій. Основні функції та властивості емоцій. Вираження емоцій і почуттів. Форми переживання емоцій і почуттів. Вищі почуття. Психічні стани особистості: психічна напруга, втома, стрес, депресія і т.п. Стрес та шляхи його подолання. Поняття про волю. Класифікація вольових дій. Довільні дії та їх особливості. Аналіз складної вольової дії. Основні вольові якості особистості. Безвілля, його причини і подолання. Вольова діяльність людини. Розвиток сили волі.

Ключові поняття. *Почуття, емоції, стеничні та астеничні почуття, емоційний тон, настрої, афекти, пристрасті, стреси, фрустрація, моральні, інтелектуальні, естетичні, практичні почуття, воля, мимовільні дії, вольові дії, вольове зусилля, бажання, боротьба мотивів, прийняття рішення, сила волі, безвілля.*

Основна література: 1, 2, 3, 4.

Додаткова література: 2, 5, 6

Тема 2. Темперамент. Характер

Поняття про темперамент. Теорії темпераменту. Фізіологічні основи темпераменту.

Типи темпераменту та їх психологічна характеристика. Позитивні та негативні якості кожного типу темпераменту. Темперамент і проблеми виховання. Відсутність «чистих» видів темпераментів, їх поєднання, що є характерним для більшості людей. Вплив темпераменту на діяльність людини.

Поняття про характер. Історія вчення про характер. Структура характеру. Типове, індивідуальне і вікове в характері людини. Основні риси характеру та залежність між ними.

Акцентуації характеру за класифікаціями (К.Леонгард, О.Личко). Вплив середовища і виховання на формування характеру. Значення характеру в діяльності та поведінці людини.

Ключові поняття. *Темперамент, тип вищої нервової діяльності, сила нервових процесів, рухливість нервових процесів, зрівноваженість нервових процесів, екстраверсія, інтроверсія, сенситивність, реактивність, пластичність, ригідність, резистентність. холерик, флегматик, меланхолік, сангвінік, характер, структура характеру, риси характеру.*

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова література: 2, 5, 6

Практичне заняття 3. Дослідження темпераменту і характеру.

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 1, 3, 4

Тема 3. Здібності.

Поняття про здібності. Задатки як біологічні передумови розвитку здібностей. Різниця між здібностями та знаннями, уміннями і навичками. Структура здібностей. Різновиди здібностей. Здібність і продуктивність діяльності.

Обдарованість, талант, геніальність. Розвиток особистості. Індивідуальні відмінності в здібностях людей.

Ключові поняття. *Здібності, структура здібностей, загальні здібності, спеціальні здібності, задатки, обдарованість, талант, геніальність.*

Основна література: 1,2, 3, 5.

Додаткова література: 1, 2, 3

Семінарське заняття 5. *Здібності.*

Основна література: 1, 2, 3, 5.

Додаткова література: 1, 2, 3

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ОСОБИСТІСТЬ В ДІЯЛЬНОСТІ І СПІЛКУВАННІ

Тема 1. Особистість. Самосвідомість.

Поняття про особистість у психології. Індивід. Особистість. Індивідуальність. Прояв індивідуальності в темпераменті, характері, здібностях, якостях пізнавальних процесів, стилі діяльності. Проблема співвідношення біологічного та соціального в структурі особистості. Структура особистості та її психологічні характеристики. Активність особистості та її джерела. Спрямованість як стержнева характеристика особистості. Форми спрямованості особистості: інтереси, переконання, схильності, світогляд, установки, потяги, мотиви. Класифікація мотивів по Маслоу. Самосвідомість особистості, її самооцінка та рівень домагань. Психологічний захист особистості. Концепція розвитку особистості. Рушійні сили розвитку. Основні властивості особистості.

Ключові поняття. *Індивід, особистість, індивідуальність, структура особистості, активність, мотив, інтерес, ідеали, переконання, цілі, установки, навички, рівень домагань, самооцінка, самосвідомість, я-образ, самоусвідомлення, Я-концепція*

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 1, 3, 4

Тема 2. Діяльність.

Поняття про активність, діяльність та поведінку. Основні характеристики і структура активності та діяльності. Структура діяльності – мотиви, цілі, дії, засоби діяльності. Мотиви – близькі, далекі; особистісні, суспільні. Цілі – близькі, далекі; особистісні, суспільні. Дії – зовнішні, предметні, внутрішні, розумові. Засоби діяльності – вміння, навички.

Єдність свідомості і діяльності, їх психологічна характеристика. Професійна діяльність.

Ключові поняття. *Активність, діяльність, характеристики діяльності, структура діяльності, види діяльності: гра, навчання, праця.*

Основна література: 1, 2, 3, 5, 6

Додаткова література: 1, 2, 3

Тема 3. Спілкування. Поняття про спілкування. Структура спілкування, Види спілкування. Педагогічне спілкування. Комунікативна, інтерактивна, перцептивна функції.

Ключові поняття. *Спілкування.. Спілкування формальне й неформальне. Педагогічне спілкування. Стилі спілкування.*

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 1, 3, 5

Семінарське заняття 6. Діяльність. Спілкування.

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 1, 3, 5

Тема 4. Міжособистісні відносини в групах. Поняття про групу й колектив. Класифікація колективів і груп. Конфлікти. Лідерство. Соціально-психологічний клімат.

Ключові поняття. *Лідерство. Конфлікт. Психологічне сумісництво. Колектив. Група.*

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 1, 3, 5

Практичне заняття 4. Використання методик соціометрії і референтометрії.

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 1, 3, 5

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану, встановлені графіком навчального процесу.

Контроль навчальної діяльності студентів здійснюється за 12-бальною шкалою.

За кожен вид діяльності, студент може отримати 12 балів.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
1	2	3
Початковий	1	Студент може розрізняти об'єкт вивчення і відтворювати деякі його елементи
	2	Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, виявляє здатність елементарно викладати думки
	3	Студент відтворює менше половини навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання
Середній	4	Студент знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту навчального посібника або пояснення викладача, повторити за зразком певну операцію.
	5	Студент розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями сформулювати визначення понять.
	6	Студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. З допомогою викладача здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки
Достатній	7	Студент правильно, логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні дії.
	8	Знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, застосовувати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його повна логічна, обґрунтована але з деякими неточностями.
	9	. Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації
Високий	10	Студент володіє глибокими і міцними знання, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях. Самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмету, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях,

		уміє знаходити джерело інформації та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми. Визначає програму особистої пізнавальної діяльності.
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляти власне ставлення до неї. Розвиває свої обдарування і нахили.

6.2. Завдання для самостійної роботи

Зміст самостійної роботи студентів має таку структуру:

1. Опрацювати зміст тем за літературою.
2. Відповісти на питання до семінарського заняття.
3. Виконати завдання.

Змістовий модуль 1 Вступ до психології

Тема 1 Психологія пізнання й навчання

1. Опишіть основні прийоми мнемотехніки.
2. Охарактеризуйте зорові ілюзії та причини їх виникнення.

Тема 2 Психологія творчості

1. Розкрийте сутність і значення відтворюючої уяви; наведіть приклади дії відтворюючої уяви при вивченні різних навчальних предметів.
2. Виконайте завдання тесту Торренса та проаналізуйте власні продукти діяльності.

Тема 3 Психологія особистості

1. Розробіть таблицю характерологічних рис особистості. Опишіть свій характер спираючись на розроблену вами таблицю.
2. За допомогою кола Айзенка визначте свій характер. Опишіть типи темпераментів за Айзенком.

Тема 4. Емоційно-почуттєвий світ людини

1. Охарактеризуйте вольові якості своєї особистості. Вкажіть шляхи формування та розвитку вольових якостей.
2. Опишіть основні емоційні стани.

Змістовий модуль 2. Психологія як наука. Пізнавальні психічні процеси

Тема 1. Предмет психології. Методи психології.

1. Обґрунтуйте сутність і зміст предмета психології. Визначте структуру сучасної психології.
2. Розробіть таблицю основних й допоміжних методів загальної психології.

Тема 2. Розвиток психіки і свідомість

1. Схематичні зобразіть основні форми прояву психіки та їх взаємозв'язок.
2. Чому І.П. Павлов інтелектуальну форму поведінки тварин назвав «елементарною розсудливістю»?

Тема 3 Відчуття і сприймання

1. Висловіть свою думку: чому в звичайному житті слова «відчуття» і «сприймання» часто використовуються як синоніми.

2. Охарактеризуйте основні типи відчуттів. Що таке верхній поріг чутливості? Що таке нижній поріг чутливості?

Тема 4. Увага

1. Прокоментуйте вислів К. Д. Ушинського: «Увага — це ті єдині двері нашої душі, через які, безумовно, проходить все із зовнішнього світу, що тільки входить до свідомості».

2. Складіть таблицю характерних особливостей уваги за зразком:

Назва уваги	особливості	Визначення	Фізичні основи	Умови
-------------	-------------	------------	----------------	-------

Тема 5 Пам'ять

1. Визначте фактори, які сприяють кращому запам'ятовуванню інформації.

2. Розробіть правила роботи з пам'яттю.

Мислення і мовлення

Тема 6 1. Вкажіть на відмінності усного мовлення від письмового та відзначте, яким чином дані відмінності мають враховуватися людиною в практичній діяльності?

2. Опишіть всі види мовлення.

Тема 7. Уява

1. Розкрийте своєрідність уяви як специфічного пізнавального процесу

2. Схематично зобразить загальне й відмінне між мисленням і уявою.

Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера та індивідуально психологічні властивості особистості

Тема 1. Емоції та почуття. Воля

1. Опишіть ключові моменти психологічних теорій емоцій

2. Дайте загальну характеристику емоційної сфери людини. Охарактеризуйте поняття «емоція».

3. Обґрунтуйте важливість вольової активності в діяльності людини.

4. Розкрийте роль цілеспрямованості у діяльності людини . Які чинники зумовлюють вольові процеси?

Тема 3. Темперамент та характер

Розкрийте зв'язок темпераменту і нервової системи.

Виберіть і заповніть таблицю, які з перерахованих особливостей характеризують тип темпераменту сангвініка, меланхоліка, холерика, флегматика: енергійність, тривала працездатність, підвищена активність, гарячковість, терпіння, стриманість, повільність рухів та мови, дуже швидка зміна почуттів та настрою, виразність міміки та пантоміміки, гіперсензитивність, збуджений стан, швидке пристосування до нових обставин, пригніченість та розгубленість при невдачах, поверхневність у сприйнятті людей та явищ, самоконтроль, тривожність.

Тип темпераменту	Характеристика темпераменту
------------------	-----------------------------

У чому проявляється акцентуація характеру особистості? Яким є механізми формування властивостей характеру?

Опишіть акцентуації характеру підлітків за А.Є. Личко.

Тема 4. Здібності

1. Розкрийте взаємозв'язок та відмінність понять «обдарованість», «задатки», «здібності», «геніальність».
2. Встановіть зв'язок між здібностями та іншими властивостями особистості (почуття, вольові якості, працелюбство, вимогливість)

Змістовий модуль 4. Особистість в діяльності і спілкуванні .

Тема 1 Особистість. Самосвідомість

1. Проаналізуйте співвідношення понять «людина», «особистість», «індивідуальність».
2. Зіставте поняття самосвідомості та Я-концепції.
3. Опишіть способи психологічного захисту особистості.

Тема 2 Діяльність

1. Дайте визначення поняттю «діяльність». Охарактеризуйте зв'язок між потребами і діяльністю.
2. Які характерні ознаки гри як різновиду діяльності? Узагальніть інформацію у вигляді таблиці.

Тема 3 Спілкування

1. Розкрийте роль спілкування у формуванні особистості.
2. Опишіть модель комунікативного процесу за Лассуелу.

Тема 4 Міжособистісні відносини в групах

1. Опишіть загальну структуру соціально-психологічного клімату колективу.
2. Класифікуйте у вигляді таблиці колективи й групи (за змістом, за способом об'єднання, за розміром, за спеціальним статусом, за взаємозв'язком, за рівням розвитку, за значимістю, за контактом з іншими групами).

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться в письмовій формі і містить різні за формою тести. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання виставляється бал, за неправильну відповідь – 0 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану, встановлені графіком навчального процесу.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни.

Контроль навчальної діяльності студентів здійснюється за 12-бальною шкалою.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка за 12-ти бальною шкалою	Рейтингова оцінка	Оцінка за 100 - бальною шкалою
12	A	98-100
11	A	94-97
10	A	93-90
9	B	89-86
8	B	85-82
7	C	81-75
6	D	74-69
5	E	68-65
4	E	64-60
3	FX	59-35
2	F	34-20
1	F	19-1

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Психологія»

Разом 120 год., лекції 36 год., семінарські заняття – 12 год., практична робота - 8 год., самостійна робота – 42 год., модульний контроль – 8 год.

Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2							Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4			
Назва модуля	Вступ до психології				Психологія як наука. Пізнавальні психічні процеси							Емоційно-вольова сфера та індивідуально психологічні властивості особистості			Особистість в діяльності і спілкуванні			
Тема	1	2	3	4	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	1	2	3	4
Теми лекцій	Психологія пізнання й навчання	Психологія творчості	Психологія особистості	Емоційно-почуттєвий світ людини	Предмет психології. Методи психології.	Розвиток психіки і свідомість.	Відчуття і сприймання.	Увага	Пам'ять.	Мислення і мовлення	Уява	Емоції та почуття. Воля	Темперамент. Характер	Здібності.	Особистість. Самосвідомість	Діяльність	Спілкування	Міжособистісні відносини в групах
Теми семінарських занять	Психологія пізнання й навчання		Психологія особистості			Розвиток психіки і свідомість.				Мислення і мовлення				Здібності.			Діяльність. Спілкування	
Теми практичних Занять		Психологія творчості									Пізнавальні		Темперамент і характер					Міжособистісні відносини в групах
Самостійна робота	Пункт 6.2.																	
Види поточного контролю	Модульний контроль №1				Модульна контрольна робота №2							Модульна контрольна робота №3			Модульна контрольна робота №4			
Підсумковий контроль	Залік																	

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Варій М. Й. Загальна психологія. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 288 с.
2. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / О. В. Скрипченко та ін. Київ : Каравела , 2017. 464 с.
3. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасека О. В. Загальна психологія. Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 296 с.
4. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навчальний посібник: Київ : Центр учбової літератури, 2017. 272 с.
5. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник. Київ: Кондор, 2012. 576с.

Додаткова

1. Вікова психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасека О. В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2020. – 376 с.
2. Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасека О. В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 296 с.
3. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія.: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2021. – 128 с.
4. Педагогічна психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасека О. В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 168 с.
5. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навч. посіб., 3-тє вид./ Ю.О. Приходько, В.І Юрченко — К.: Каравела., 2017. – 320 с.